

राज्य माहिती आयोगाकडून पारित
होणारे निर्णय, निर्देश इत्यादिचे
काटेकोरपणे पालन होण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन

सामान्य प्रशासन विभाग

शासन परिपत्रक क्र.संकिर्ण २०१४ /प्र.क्र.(२४०/१४) सहा.

मंत्रालय, मुंबई — ४००० ३२.

दिनांक- १३. २. २०१५.

परिपत्रक:-

माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ मधील कलम १८(३) मध्ये नमूद केलेल्या बाबीसंदर्भात चौकशी करण्यासाठी राज्य माहिती आयोगास दिवाणी प्रक्रिया संहिता, १९०८ (१९०८ चा ५) अन्वये दाव्याची न्यायचौकशी करताना, दिवाणी न्यायालयाकडे जे अधिकार निहित करण्यात आलेले आहेत, तेच अधिकार असतील असे स्पष्ट करण्यात आले आहे. तसेच सदर अधिनियमाच्या कलम १९(७) अन्वये तक्रारी व द्वितीय अपीलासंदर्भातील आयोगाचा निर्णय बंधनकारक असल्याचे स्पष्ट करण्यात आले आहे. त्यामुळे आयोगाने सार्वजनिक प्राधिकरणांना दिलेले निर्देश, तक्रारी व द्वितीय अपीलावरील आयोगाचे निर्णय इत्यादिचे अनुपालन विहित कालावधीत करणे आवश्यक आहे. या अनुषंगाने शासनाने वेळोवेळी सूचनाही प्रसारित केल्या आहेत. तथापि, काही सार्वजनिक प्राधिकरणाकडून आयोगास योग्य प्रतिसाद मिळत नसल्याचे प्रामुख्याने माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ च्या कलम २०(१) अन्वये आयोगाने शास्ती लावली असता त्याची वसूली संबंधितांकडून व्यवस्थित होत नसल्याचे शासनाच्या निर्दर्शनास आले आहे.

२. उपरोक्त पार्श्वभूमी लक्षात घेता, सर्व मंत्रालयीन विभागांनी व त्यांच्या अधिपत्याखालील सर्व राज्य जन माहिती अधिकारी व प्रथम अपीलीय प्राधिकारी यांना सूचित करण्यात येते की, राज्य माहिती आयोगाने सार्वजनिक प्राधिकरणांना दिलेले निर्देश, तक्रारी व द्वितीय अपीलावरील आयोगाचे निर्णय इत्यादिचे अनुपालन विहित कालावधीत होण्यासाठी संबंधितांनी आवश्यक कार्यवाही करावी.

३. महाराष्ट्र कोषागार नियम, १९६८ नियम २५९ (१) अन्वये ज्या अधिकाऱ्यांचे व कर्मचाऱ्यांचे वेतन महाराष्ट्र कोषागार नियम, १९ मध्ये निघते, त्यांचे वेतन आहरित करणे, त्यामध्ये कपात करणे वा वेतन आहरण थांबविणे याबाबी संबंधीत कर्मचारी/अधिकाऱ्याशी संबंधित विभागाच्या आहरण व संवितरण अधिकारी व त्यांचे कार्यालय प्रमुख यांच्या कक्षेत येतात. एखाद्या कर्मचारी/अधिकाऱ्याच्या वेतनातून न्यायनिर्णयानुसार वसूली करावयाची असल्यास अथवा त्याच्या वेतनावर जप्ती आलेली असल्यास अशा आदेशाच्या अंमलबजावणीचे उत्तरदायित्व मुंबई वित्तीय नियमावली, १९५९ मधील नियम ८७ व

८९ नुसार संबंधित कर्मचारी/अधिकाऱ्याशी संबंधित विभागाच्या आहरण व संवितरण अधिकाऱ्याचे आहे. त्यामुळे माहितीचा अधिकाराच्या ज्या प्रकरणी अधिनियमातील २००५ च्या कलम २०(१) अन्वये माहिती आयोगाने शास्ती लावली असेल त्या शास्तीची वसूली आयोगाने निर्देशित केल्याप्रमाणे किंवा जास्तीत जास्त तीन हप्त्यात संबंधितांकडून करण्यात यावी. शास्तीच्या सदर रकमेची वसूली करण्याची जबाबदारी संबंधित कर्मचारी/अधिकाऱ्याशी संबंधित विभागाच्या आहरण व संवितरण अधिकारी तसेच त्यांचे कार्यालय प्रमुख यांची राहील. जेथे आयोगास यानुषंगाने अनुपालन अहवाल सादर होणे अपेक्षित आहे तेथे अनुपालन अहवाल विहित कालावधीत सादर होईल अशी कटाक्षाने दक्षता घेण्यात यावी. अशा प्रकरणी कर्तव्यच्युती करणाऱ्यांविरुद्ध संबंधित सक्षम प्राधिकाऱ्याने तातडीने उचित विभागीय कार्यवाही करावी.

४. सदर शासन परिपत्रक वित्त विभागाचा अनौ. संदर्भ क्र.अनौसं २०१५/११/कोषा ५ दि.२७.१.२०१५ अनुसार त्या विभागाच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

५. सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संकेतांक २०१५०२१३१३५४५२०७ असा आहे. हे परिपत्रक डीजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकीत करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने

(प्र.प्र.गोसावी)
शासनाचे उप सचिव.

प्रति,

१. मा.राज्यपाल यांचे सचिव,
२. मा.मुख्यमंत्री / मा.उपमुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव/सचिव.
३. सचिव, मुख्य सचिवांचे कार्यालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
४. राज्य मुख्य माहिती आयुक्त, राज्य माहिती आयोग, महाराष्ट्र राज्य मुंबई.
५. सर्व राज्य माहिती आयुक्त, राज्य माहिती आयोग, महाराष्ट्र राज्य मुंबई.
६. *प्रबंधक, मूळ न्याय शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई

- प्रबंधक, उच्च न्यायालय, अपील शाखा, मुंबई
- सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई
- सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई

७. प्रबंधक, लोकआयुक्त व उपलोकआयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई

८. मंत्रालयीन विभागाचे सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव

९. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मुंबई

१०. सर्व मंत्रालयीन विभाग (प्रशासकीय अधिपत्याखालील सर्व विभाग प्रमुख/ कार्यालय प्रमुख
यांच्या निदर्शनास आणण्याच्या विनंतीसह)

११. सर्व विभागीय आयुक्त

१२. महासंचालक, यशदा, पुणे

१३. सर्व जिल्हाधिकारी

१४. निवडनस्ती, सा.प्र.वि. कार्यासन सहा.

*पत्राने